

ПАРАМЕТРИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ ДО АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Обґрунтовано актуальність визначення параметрів готовності майбутнього бухгалтера до автоматизації обліку малого підприємства. Показано доцільність використання компетентнісного підходу до визначення параметрів цієї готовності. Встановлено перелік фахових компетенцій майбутнього бухгалтера, необхідних для автоматизації бухгалтерського обліку на малому підприємстві. Експліковано конструкт готовності студентів напряму 6.030509 “Облік і аудит” до автоматизації обліку на малих підприємствах. Сформульовано дефініцію цієї готовності. Визначено перспективні напрями подальших досліджень.

Ключові слова: бухгалтерській облік, мале підприємство, автоматизація, майбутні бухгалтери, готовність, параметри.

Часи, коли бухгалтером малого підприємства зазвичай була безініціативна жінка, не готова до суб’єктної позиції на ринку праці, залишаються в минулому. Можна очікувати, що в найближчому майбутньому, бухгалтер малого підприємства усе більше ставатиме вільним атомом на ринку праці, здатним справлятися з величезною кількістю інформації, самостійно визначаючи стратегію й тактику виконання професійних завдань.

Уже сьогодні важливу роль у зміні пріоритетів професійної діяльності бухгалтера малого підприємства відіграє те, що у зв’язку з обмеженим штатом йому доводиться самостійно добирати програмні й апаратні засоби для автоматизації роботи системи бухгалтерського обліку, налаштовувати бухгалтерське програмне забезпечення, самостійно шукати шляхи опанування новітніми програмними продуктами, що потребує наявності відповідних компетенцій.

Крім того, становлення нового формату професійної діяльності бухгалтерів малих підприємств виражається в поширенні “аутсорсингу”, сутність якого полягає в бухгалтерському обслуговуванні підприємства нештатним фахівцем (або групою фахівців). Характерними ознаками такого формату роботи є віддаленість робочого місця від офісу та одночасне обслуговування бухгалтером декількох підприємств.

Підготовка бухгалтерів малих підприємств до роботи в умовах бурхливого розвитку інформаційних технологій і пов’язаного з ним зламу традиційного змісту бухгалтерської праці належить до зони відповідальності системи фахової підготовки.

Утім, аналіз публікацій, присвячених питанням фахової підготовки майбутніх бухгалтерів до використання різноманітних програмно-апаратних комплексів у професійній діяльності (Н. В. Баловсяк, Є. Р. Бенькович, Н. М. Гончарова, С. М. Горобець, Р. С. Корнев, Т. Б. Поясюк, А. Ф. Туп-

чій та ін.) показав, що на сьогодні залишилися не визначеними параметри готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах. На подолання цього недоліку й було спрямовано наші наукові зусилля.

Мета статті – виявлення модельних параметрів освітнього результату фахової підготовки майбутніх бухгалтерів в аспекті автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах. Завдання дослідження: обґрунтувати методологічний підхід до операціоналізації готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малого підприємства; виявити найважливіші показники готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств. Методи дослідження: аналіз наукової й методичної літератури; анкетування працюючих бухгалтерів; анкетування експертів – представників академічного персоналу; статистична обробка емпіричних даних.

Відповідно до документів МОН, що регламентують мету і зміст освіти нашої країни (зокрема, Порядку розроблення, подання, проходження експертизи, погодження і затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти), для визначення цільових орієнтирів підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах має бути обраний компетентнісний підхід [5; 8].

Імперативами цього підходу є практична орієнтованість, прагматичний та предметно-професійний характер освіти [1; 4; 6]. Автори, які виступають з його позицій, акцентують увагу не стільки на здобутті суб'єктами навчання знань, навичок, умінь, скільки на набутті здатності до актуалізації цих знань, умінь і навичок, їх прояву адекватно до ситуацій [7; 9].

Ураховуючи необхідність дотримання положень чільних галузевих документів, а також загальних тенденцій розвитку світової й української вищої освіти, у нашому дослідженні параметри готовності майбутніх бухгалтерів будемо визначати на основі саме компетентнісного підходу, під яким, слідом за В. І. Байденко, будемо розуміти метод моделювання результатів освіти як норм її якості, що передбачає: відображення в системному й цілісному вигляді результату освіти як системи компетенцій, необхідних для виконання професійних функцій; формування результатів освіти як ознак готовності студента/випускника продемонструвати ці компетенції на практиці [1; 2].

На основі узагальнення різноманітних визначень професійної компетенції, даних авторами (В. І. Байденко [1], М. Д. Ільязова [4], О. І. Субетто [10]), можна констатувати, що професійна компетентність людини виступає як її здатність і готовність до вирішення широкого кола професійних завдань, засновані на особистих цінностях, знаннях та досвіді. При цьому окремі компоненти компетентності, що співвідносяться зі знаннями, уміннями та досвідом, позначаються як “компетенції”.

Відзначимо, що в разі використання компетентнісного підходу необхідним і достатнім виглядає визначення в структурі готовності (в цьому контексті

термін “готовність” є синонімом терміна “компетентність”) майбутнього бухгалтера до автоматизації обліку малих підприємств таких компонентів:

– особистісного, який визначається особистісними позиціями, установками, що зумовлюють психологічну готовність до діяльності, а також здатністю регулювати прояв відповідної компетенції адекватно до тієї чи іншої ситуації;

– когнітивного, який характеризується знаннями засобів, програм виконання дій, шляхів вирішення професійних завдань;

– діяльнісного, який характеризується вміннями й навичками, що є результатом досвіду реалізації знань.

Відповідно до кожного з компонентів мають бути визначені певні компетенції як елементарні якісні характеристики суб’єкта професійної діяльності, що можуть бути описані через знання, уміння, навички, установки та безпосередньо виміряні чи зафіксовані.

Вважаємо, що найбільш продуктивним підходом до визначення конкретних характеристик готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку (компетенцій) є визначення цих характеристик з погляду працюючих фахівців-бухгалтерів, а також представників системи професійної освіти.

Зазначена позиція зумовлює те, що план пілотного дослідження, спрямованого на визначення мінімально достатнього переліку компетенцій, необхідних для якісного виконання професійних функцій, має складатися з двох взаємопов’язаних етапів:

1) встановлення переліку ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку з погляду працюючих бухгалтерів;

2) визначення та характеристика найбільш важливих ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку з погляду системи освіти.

Відповідно до визначеного плану на першому етапі нами проведено анкетування працюючих бухгалтерів з метою встановлення їх думки щодо переліку фахових компетенцій, необхідних для автоматизації бухгалтерського обліку на малому підприємстві.

Інструментом емпіричного дослідження став опитувальник, у якому респондентам було запропоновано визначити ознаки готовності бухгалтера до автоматизації обліку малого підприємства відповідно до визначених компонентів (мотиваційно-ціннісного, когнітивного й діяльнісного). Респондентами виступили працюючі бухгалтери, загальна кількість яких становила вісімнадцять осіб. Анкетування проведено під час занять семінару “Інноваційні підходи в обліку та аудиті сучасного підприємства” кафедри обліку та аудиту Класичного приватного університету (м. Запоріжжя).

У результаті первинної обробки результатів анкетування дійсними було визнано всі 18 бланків.

У зв’язку з тим, що у відповідях респондентів зустрічалися різні формулювання одних і тих самих ознак готовності до автоматизації бухгалтерського обліку, виникла необхідність зведення цих формулювань до мі-

німальної кількості лаконічних форм, що й було здійснено в межах спеціальної аналітичної роботи.

Після попередньої обробки матеріалу, що включала редагування відповідей респондентів на запитання анкети, їхнє кодування, а також побудову первинної матриці, було використано пакет “Таблиці багатомірних відгуків” програми Statistica 6.

Результатом опрацювання результатів анкетування стало визначення елементарних ознак готовності (компетенцій) бухгалтера до автоматизації обліку малого підприємства з погляду представників професійної спільноти. У табл. 1 ці ознаки згруповано в співвіднесенні з визначеними компонентами готовності в порядку зменшення відсотка респондентів, які відзначили характеристику як важливу.

Таблиця 1

Дані анкетування працюючих бухгалтерів щодо ознак їхньої готовності до автоматизації обліку малих підприємств (n=18)

№	Ознака	Частота	% відгуків	% спост.
1	2	3	4	5
Мотиваційно-ціннісний компонент				
1	Усвідомлення зв'язку між якістю своєї професійної діяльності та рівнем свого добробуту	13	25,49	76,47
2	Активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і вмінь з автоматизації бухгалтерського обліку	12	23,53	70,59
3	Усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку	9	17,65	52,94
4	Професійна амбітність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях	4	7,84	23,53
5	Наполегливість і послідовність у засвоєнні нових технологій бухгалтерського обліку	3	5,88	17,65
6	Готовність до подолання професійно-пізнавальних труднощів	3	5,88	17,65
7	Позитивне ставлення до розвитку технологій бухгалтерського обліку	3	5,88	17,65
8	Ціннісне ставлення до свого професійного саморозвитку	2	3,92	11,76
9	Любов до професії	2	3,92	11,76
Разом		54	100	300
Когнітивний компонент				
10	Володіння понятійно-категоріальним фондом у галузі автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, необхідним для професійного спілкування	9	17,65	52,94
11	Знання основних типів програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	8	15,69	47,06
12	Уміння із самостійного пошуку й систематизації професійної інформації	8	15,69	47,06

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
13	Уявлення про тренди в галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	7	13,73	41,18
14	Адекватна оцінка досягнутих результатів автоматизації бухгалтерського обліку	7	13,73	41,18
15	Здатність до розробки алгоритму реалізації вирішення проблеми автоматизації бухгалтерського обліку	4	7,84	23,53
16	Логічність мислення	3	5,88	17,65
17	Здатність до обґрунтування, критичного осмислення свого погляду на вирішення проблем, пов'язаних з автоматизацією бухгалтерського обліку на малих підприємствах	3	5,88	17,65
18	Бачення проблеми автоматизації бухгалтерського обліку у світлі наявного фактичного матеріалу	2	3,92	11,76
Разом		54	100	300
Діяльнісний компонент				
19	Уміння проектування інформаційної системи	10	19,61	58,82
20	Навички раціоналізаторства	10	19,61	58,82
21	Уміння організації свого робочого місця та процесу роботи	9	17,65	52,94
22	Уміння чітко й лаконічно подати керівництву інформацію автоматизованої системи обліку	7	13,73	41,18
23	Уміння використання комп'ютерної та оргтехніки	5	9,80	29,41
24	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу "міні-бухгалтерія"	3	5,88	17,65
25	Уміння швидко навчатися використанню нових технологій	3	5,88	17,65
26	Інформаційно-комунікаційні вміння	2	3,92	11,76
27	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу "міди-бухгалтерія"	2	3,92	11,76
Разом		54	100	300

Аналізуючи табл. 1, бачимо, що в мотиваційно-ціннісному компоненті більшість бухгалтерів відзначили такі ознаки, як: усвідомлення зв'язку між якістю своєї професійної діяльності та рівнем свого добробуту (76,47% спостережень); активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і умінь з автоматизації бухгалтерського обліку (70,59%); усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку (52,94%); професійна амбітність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях" (23,53%).

У когнітивному компоненті 100% бухгалтерів відзначили такі фахові компетенції: володіння понятійно-категоріальним фондом у галузі автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, необхідним для професійного спілкування (52,94%); знання основних типів програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств

(47,06%); уміння з самостійного пошуку й систематизації професійної інформації (47,06%); уявлення про тренди в галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств (41,18%); адекватна оцінка досягнутих результатів автоматизації бухгалтерського обліку (41,18%).

У діяльній компоненті більшість бухгалтерів відзначили: уміння проектування інформаційної системи (58,82%); навички раціоналізаторства (58,82%); уміння організації свого робочого місця та процесу роботи (52,94%); уміння чітко й лаконічно подати керівництву інформацію автоматизованої системи обліку (41,18%); уміння використання комп'ютерної та оргтехніки (29,41%).

Наступний етап дослідження було присвячено “переведенню” визначених компетенцій із професійних якостей працівників у характеристики, що могли б виступити орієнтиром для цілей професійної підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств, а також стати основою для визначення критеріальних показників успішності цієї підготовки.

Для цього нами використано метод групових сесій експертів – зборів фахівців з метою організації взаємодії та з'ясування їх поглядів на предмет дослідження з метою виявлення найбільш суттєвих, важливих аспектів досліджуваної проблеми, підвищення надійності, достовірності, обґрунтованості інформації, висновків та практичних рекомендацій завдяки використанню знань експертів [3, с. 488; 7].

Групові сесії викладачів (опитування) була проведена на одному з методичних семінарів кафедри обліку та аудиту Класичного приватного університету. Учасниками сесії були безпосередні представники академічного персоналу – співробітниками кафедри (n=12). До конструктивної співпраці групу експертів мотивував модератор, яким виступив автор статті.

У ході сесії експертам було запропоновано оцінити в балах від 1 до 10 значущість встановлених анкетуванням ознак готовності бухгалтера до автоматизації обліку підприємства (чим більше бал – тим вища значущість). Експертні оцінки виставляли анонімно.

Отримані в результаті опитування ознаки було згруповано за кожним компонентом на основі упорядкування за середнім значенням. Результати анкетування наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Значущість ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств з погляду академічного персоналу (n=12)

№	Ознака майстра виробничого навчання	Серед.	Мін.	Макс.	Станд. пом.
1	2	3	4	5	6
Мотиваційно-ціннісний компонент					
1	Активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і вмінь з автоматизації бухгалтерського обліку	9,00	8	10	0,95
2	Усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку	8,67	7	10	1,07

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
3	Наполегливість і послідовність у засвоєнні нових технологій бухгалтерського обліку	8,67	7	10	0,98
4	Професійна амбітність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях	7,08	4	10	1,88
5	Усвідомлення зв'язку між якістю своєї професійної діяльності та рівнем свого добробуту	6,33	5	7	0,65
6	Готовність до подолання професійно-пізнавальних труднощів	5,17	4	7	0,94
7	Ціннісне ставлення до свого професійного саморозвитку	4,83	4	6	0,94
8	Позитивне ставлення до розвитку технологій бухгалтерського обліку	4,33	3	6	1,23
9	Любов до професії	3,17	2	4	0,72
Когнітивний компонент					
10	Знання основних типів програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	9,00	8	10	0,95
11	Уявлення про тренди в галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств	8,67	7	10	1,07
12	Володіння понятійно-категоріальним фондом у галузі автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, необхідним для професійного спілкування	8,67	7	10	0,98
13	Уміння із самостійного пошуку й систематизації професійної інформації	7,42	6	10	1,38
14	Логічність мислення	6,25	5	8	0,87
15	Здатність до обґрунтування, критичного осмислення свого погляду на вирішення проблем, пов'язаних з автоматизацією бухгалтерського обліку на малих підприємствах	4,50	3	7	1,09
16	Бачення проблеми автоматизації бухгалтерського обліку у світлі наявного фактичного матеріалу	4,25	3	6	1,06
17	Здатність до розробки алгоритму реалізації вирішення проблеми автоматизації бухгалтерського обліку	3,58	2	5	0,90
18	Адекватна оцінка досягнутих результатів автоматизації бухгалтерського обліку	2,25	1	4	1,06
Діяльнісний компонент					
19	Уміння проектування інформаційної системи	9,25	7	10	0,97
20	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу "міні-бухгалтерія"	8,92	8	10	0,90
21	Досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу "міди-бухгалтерія"	8,67	7	10	0,98
22	Уміння швидко навчатися використанню нових технологій	7,17	6	10	1,11
23	Уміння використання комп'ютерної та оргтехніки	6,25	5	8	0,87

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
24	Уміння організації свого робочого місця та процесу роботи	4,50	3	7	1,09
25	Навички раціоналізаторства	4,25	3	6	1,06
26	Інформаційно-комунікаційні вміння	3,42	2	5	1,00
27	Уміння чітко та лаконічно представити керівництву інформацію автоматизованої системи обліку	2,42	1	4	1,16

Проведена робота дала змогу “зменшити розмірність” ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств. Для цього було визначено компетенції, що мають найвищий рівень однастайності експертів.

При цьому компетенції, які отримали менше ніж 7 балів, були виключені зі списку як такі, що не є гарантом готовності майбутнього бухгалтера до автоматизації обліку малого підприємства.

Ознаки готовності, що отримали більше ніж 7 балів, було обговорено на методичних семінарах кафедри з метою надання кожній з них остаточної характеристики. При цьому було враховано позицію В. Байденко, відповідно до якої при характеристиці компетенцій необхідно використовувати дієслова у невизначеній формі: розуміти, мати, володіти, вміти, бути, знати, прагнути, використати, враховувати, обґрунтовувати, висловлювати тощо [1].

Проведене емпіричне дослідження дало змогу отримати упорядковану й обґрунтовану систему ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств.

Зокрема, в мотиваційно-ціннісному компоненті інтегровано такі ознаки:

- активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і вмінь з автоматизації бухгалтерського обліку – фахівець має бути готовим та здатним доцільно діяти у визначеному напрямі, методично зорганізовано та самостійно вирішувати завдання й проблеми, а також оцінювати результати своєї діяльності;

- усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку – фахівець має бути готовим нести відповідальність за можливі помилки при виконанні професійних функцій;

- наполегливість і послідовність у засвоєнні нових технологій бухгалтерського обліку – фахівець має виявляти рішучість, наполегливість у досягненні мети, незважаючи на зовнішні впливи й оцінки;

- професійна амбіційність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях – фахівець має претендувати на підвищення свого професійного статусу або домагатися професійних успіхів.

У когнітивному компоненті поєднано такі компетенції:

- знання основних типів програмних продуктів, призначених для автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств, – фахівець має

знати основи класифікації, відмінні особливості, а також кон'юнктуру ринку бухгалтерських програмних продуктів;

- уявлення про тренди в галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств – фахівець повинен мати наукове уявлення про основні напрями розвитку апаратних і програмних засобів автоматизації бухгалтерського обліку;

- володіння термінологією в галузі автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, необхідною для професійного спілкування – фахівець повинен знати специфічний професійний словник, а також ефективно володіти цим словником у професійному спілкуванні;

- уміння із самостійного пошуку й систематизації професійної інформації – фахівець має бути здатним самостійно здобути професійні знання відповідно до нагальних потреб професійної діяльності.

У діяльнісному компоненті поєднано такі компетенції:

- уміння проектування інформаційної системи – майбутній бухгалтер має бути здатен уявити, представити та реалізувати оптимальну інформаційну систему на підприємстві відповідно до особливостей його діяльності та наявних ресурсів;

- досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу “міні-бухгалтерія” – фахівець повинен мати досвід користування нескладними “локальними” та “хмарними” системами бухгалтерського обліку, а також уміти вирішувати конкретні завдання з використанням цих систем;

- досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу “міді-бухгалтерія” – фахівець повинен мати досвід користування середніми за складністю та функціональністю “локальними” й “хмарними” системами бухгалтерського обліку, а також уміти вирішувати конкретні завдання з використанням подібних систем;

- уміння швидко навчатися використання нових технологій – фахівець має бути здатен на основі особистого досвіду навчитися використання нового програмного засобу.

Підсумком проведених досліджень став конструкт готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах, зображений на рисунку.

Отже, основними результатами досліджень, хід яких висвітлено у цій статті, стали такі **висновки**.

Для визначення цільових орієнтирів підготовки майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку на малих підприємствах має бути обраний компетентнісний підхід (у цьому контексті термін “готовність” є синонімом терміну “компетентність”).

Готовність майбутнього бухгалтера до автоматизації обліку малих підприємств виступатиме як комплекс компетенцій, що дають змогу розробити та впровадити на малому підприємстві доцільну комп'ютерну систему бухгалтерського обліку, а також можуть слугувати цільовим орієнтиром професійної підготовки й основою для визначення критеріальних показників її успішності.

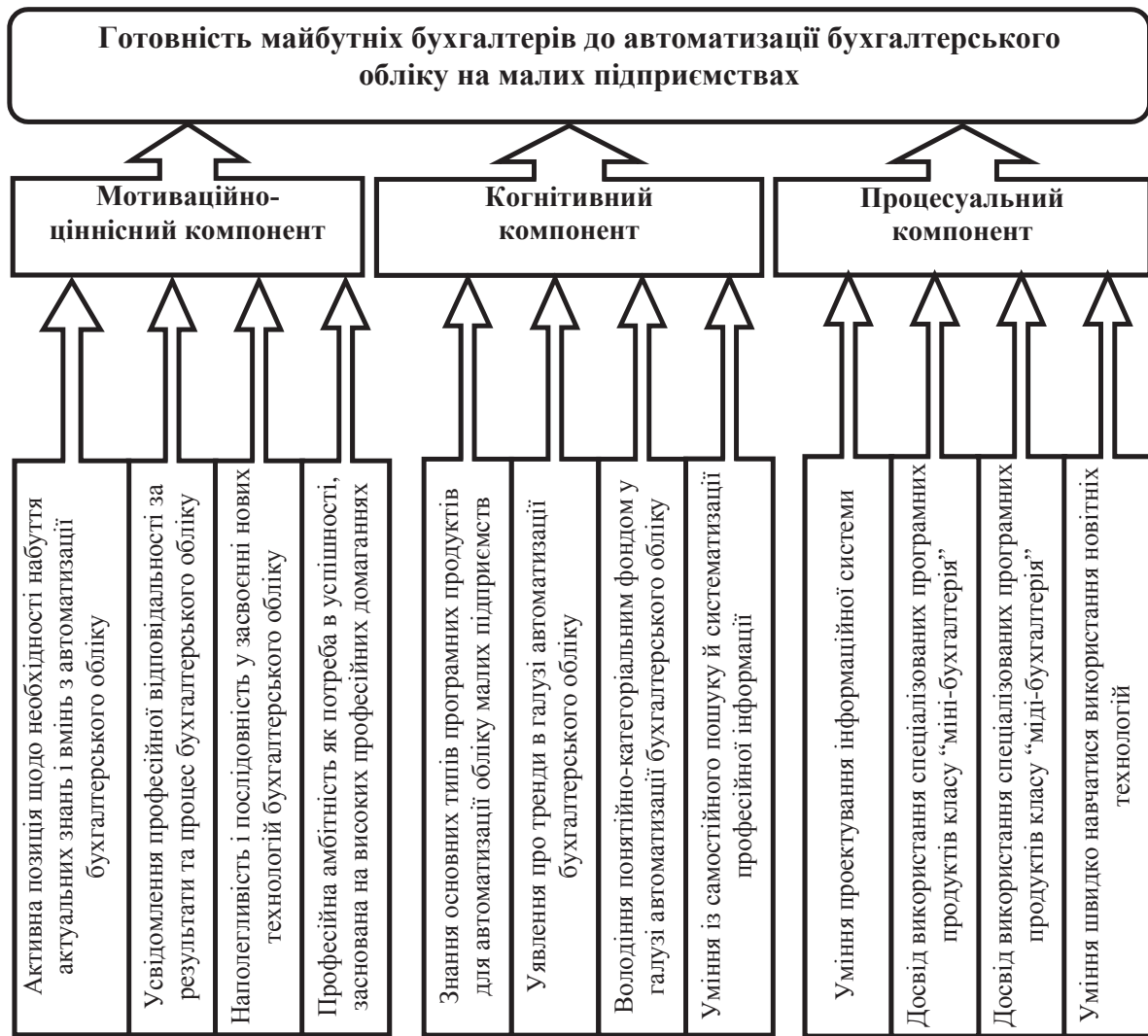

Рис. Конструкт готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку на малих підприємствах

Перелік ознак готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації обліку малих підприємств набуває такого вигляду:

– у **мотиваційно-ціннісному** компоненті інтегровано такі ознаки: активна позиція щодо необхідності набуття актуальних знань і вмінь з автоматизації бухгалтерського обліку; усвідомлення професійної відповідальності за результати та процес бухгалтерського обліку; наполегливість і послідовність у засвоєнні нових технологій бухгалтерського обліку; професійна амбітність як потреба в успішності, досягненні більшого, заснована на високих професійних домаганнях;

– у **когнітивному** компоненті фахової компетентності бухгалтера поєднано такі ознаки: знання основних типів програмних продуктів з автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств; уявлення про тренди в галузі автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств; володіння термінологією в галузі автоматизації бухгалтерського обліку на

малих підприємствах, необхідною для професійного спілкування; уміння із самостійного пошуку й систематизації професійної інформації.

– у **діяльнісному** компоненті фахової компетентності поєднано такі компетенції: уміння проектувати інформаційну систему; досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу “міні-бухгалтерія”; досвід використання спеціалізованих програмних продуктів класу “міди-бухгалтерія”; уміння швидко навчатися використанню нових технологій.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх бухгалтерів до автоматизації бухгалтерського обліку малих підприємств.

Список використаної літератури

1. Байденко В. И. Выявление состава компетенций выпускников вузов как необходимый этап проектирования ГОС ВПО нового поколения : метод. пособ. / В. И. Байденко. – Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2006. – 72 с.
2. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики) : колективна монографія. – Київ : К.І.С., 2004. – С. 45–50.
3. Добренев В. И. Методы социологического исследования : учебник / В. И. Добренев, А. И. Кравченко. – Москва : ИНФРА-М., 2004. – 768 с.
4. Ильязова М. Д. К вопросу о критериях компетентности будущего специалиста / М. Д. Ильязова // Современные наукоемкие технологии. – 2006. – № 5. – С. 46–48.
5. Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу МОН України від 11.10.2007 р. № 897 “Про створення робочих груп з розроблення галузевих стандартів вищої освіти” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.crimea.edu/zakon/list484.pdf>.
6. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании / О. Е. Лебедев // Школьные технологии. – 2004. – № 5. – С. 3–12.
7. Миллс Р. Компетенции / Р. Миллс. – Москва : НИРРО, 2004. – 128 с.
8. Освітньо-кваліфікаційна характеристика галузь знань 0305 – Економіка та підприємництво напрям підготовки 6.030509 – Облік і аудит. Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр. Кваліфікація – бакалавр з обліку і аудиту. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2011. – 18 с.
9. Спенсер Л. Компетенции на работе / Л. Спенсер, С. Спенсер ; пер. с англ. – Москва : НИРРО, 2005. – 384 с.
10. Субетто А. И. Онтология и эпистемология компетентностного подхода, классификация и квалиметрия компетенций / А. И. Субетто – Москва : Исследоват. центр проблем кач-ва под-ки спец-ов, 2006. – 72 с.

Стаття надійшла до редакції 18.02.2015.

Шевченко С. В. Параметры готовности будущих бухгалтеров к автоматизации бухгалтерского учета на малых предприятиях

Обоснована актуальность определения параметров готовности будущего бухгалтера к автоматизации учета малого предприятия. Показана целесообразность использования компетентностного подхода к определению параметров этой готовности. Установлен перечень профессиональных компетенций будущего бухгалтера, необходимых для автоматизации бухгалтерского учета на малом предприятии. Эксплицирован конструкт готовности студентов направления 6.030509 “Учет и аудит” к

автоматизации учета на малых предприятиях. Сформулирована дефиниция этой готовности. Определены перспективные направления дальнейших исследований.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, малое предприятие, автоматизация, будущие бухгалтеры, готовность, параметры.

Shevchenko S. Readiness Parameters of Future Accountants to Automate Accounting at Small Enterprises

The article deals with the actuality of readiness parameters of future accountants to automate accounting at small enterprises. The author states that the competence approach should be chosen for determination of targets for training future accountants to automate accounting at small enterprises. It has been also established that it is necessary and sufficient to determine personal, cognitive, activity components in the readiness structure of future accountants to automate accounting at small enterprises. Besides, the author points out competencies future accountants to automate accounting at small enterprises in motivational and axiological, cognitive and activity aspects. The construct students' readiness of the direction 6.030509 "Accounting and Auditing" to automate accounting at small enterprises has been explicated. Thus, readiness to automate accounting at small enterprises is a set of competencies that allow to develop and implement an accounting computer system within a small enterprise, and can serve as a goal in professional training and parameters of its success. It is shown that the prospects for the further research are connected with determination of the organizational and pedagogical conditions of readiness formation of future accountants to automate accounting at small enterprises.

Key words: accounting, small enterprise, automation, future accountants, readiness, parameters.